

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-12-22
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 252-15

SÖKANDE

Gunnar Malmström, 600524-0095
Storgatan 54
115 23 Stockholm

Ombud: advokaten Anders Lundmark
Advokatfirman Kjällgren AB
Box 123
461 23 Trollhättan

SAKEN

Bibehållande av brygganläggningar m.m. på fastigheterna Haninge Årsta 1:2 och 1:39 i Blista fjärd

Avrinningsområde: 003
AnläggningsID: 38494
Koordinater (SWEREF99): E: 683569 N: 6556090

DOMSLUT

Tillstånd

1. Mark- och miljödomstolen ger Gunnar Malmström tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken att på fastigheten Haninge Årsta 1:2 bibehålla bastubryggan och mindre utfyllnad i strandkanten under bastubyggnaden som utgör ett våg- och skvalpskydd.
2. Mark- och miljödomstolen avslår Gunnar Malmströms ansökan om tillstånd till badhusbryggan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Dok.Id 422100

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

Oförutsedd skada

Anspråk med anledning av oförutsedd skada ska framställas inom fem år från dagen för denna dom.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer slutligt prövningsavgiften till 15 000 kr.

Rättegångskostnader

Gunnar Malmström ska ersätta Länsstyrelsen i Stockholms län dess rättegångskostnad med 9 600 kr.

TIDIGARE BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) beslutade den 26 mars 2012 att förelägga Gunnar Malmström att senast den 30 september 2012 vidta rättelse genom att återställa strandskoning, utfyllnad och pålar i vattenområde inom ett område och ta bort pålar inom ett annat. Gunnar Malmström överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen som ändrade föreläggandet endast på så sätt att förelagda åtgärder skulle vara utförda senast sex månader från det att domen hade vunnit laga kraft (mål nr M 3966-12). Gunnar Malmström överklagade domen till Mark- och miljööverdomstolen som avlog överklagandet den 7 oktober 2014 (mål nr M 383-14).

Haninge kommun (kommunen) gav den 9 september 2009 bygglov och strandskyddsdispens för bastubyggnad och brygga. Slutbevis utfärdades den 12 november 2013.

ANSÖKAN**Yrkanden**

Gunnar Malmström, härefter sökanden, har yrkat att

- tillstånd inom fastigheten Haninge Årsta 1:2, ges till två uppförda pålade bryggor, varav en bastubyggnad redan är uppförd på den ena bryggan,
- tillstånd ges att inom samma fastighet utföra mindre utfyllnad i strandkanten under bastubyggnaden för att åstadkomma ett nödvändigt våg- och skvalpskydd till bastubyggnaden,
- tiden för anmälan av oförutsedd skada bestäms till fem år från dagen för dom samt
- upprättad miljökonsekvensbeskrivning godkänns.

Om domstolen skulle finna att badhusbryggan inte har dispens sedan tidigare på grund av en tidigare anlagd brygga ansöker sökanden om dispens eftersom platsen redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att utförda åtgärder saknar betydelse för strandskyddet syften.

Höjdsystem

Höjdsystem RH00 har använts som utgångspunkt i ansökan för angivna nivåer.

Utförd vattenverksamhet

Badhusbryggan och bryggan med tillhörande bastubyggnad är uppförda. Bastubyggnaden har grundlagts på pålar över en mindre utfyllnad på ett upphöjt markparti inom zonen för högsta högvatten. Högst 10 kvm och som mest 20-30 cm i höjddled av vattenområdet har fyllts ut och försetts med en stenskonung mot erosion vid extremt höga vattenstånd. Mindre mängder av sand har lagts ut i vattenområdets strandlinje i anslutning väster om bastubryggan för att skapa en liten badstrand. Pålning för de nya bryggorna har utförts. Det är 29 pålar som har borrats ner i berg varav 17 stycken utförts för den östra bryggan (bastubryggan) och 12 stycken för den västra bryggan (badhusbryggan). Den totala ytan som pålarna upptar på botten är 0,91 kvm.

Rådighet

Sökanden är lagfaren ägare till fastigheten Årsta 1:2 och arrenderar område för vattenverksamheten inom berörd del av fastigheten Årsta 1:39.

Sakägare

Rolf Carlsson är ägare till fastigheten Årsta 1:39.

Samråd

Samråd har hållits med länsstyrelsen den 14 augusti 2012. Länsstyrelsen beslutade den 12 december 2012 att utförda arbeten i vattenområde innebär en betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Tegeludden vid Blistafjärden berörs inte av riksintressena för naturvård och friluftsliv. Dessa områden är belägna i öster. Området berörs inte heller av riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken, Natura 2000-områden eller naturreservat. Blistafjärden och Lännåkersviken ingår i fredningsområde för fisk. Strandskydd gäller inom aktuellt område men strandskyddsdispens har getts och länsstyrelsen har i detta avseende inte haft några synpunkter.

En bottenundersökning har genomförts för att dels påvisa Blista fjärds egentliga ekologiska värde, dels hur bottensamhällena påverkats av anlagda pålade bryggor. Resultatet har redovisats i undervattensbilder vilka tydligt visar att ingen skada eller negativ påverkan på vare sig bottensamhällena eller fiskbestånden har skett. Flera andra undersökningar vid Bohuskusten har visat att bryggor och då särskilt pålade bryggor inte har någon nämnvärd negativ inverkan på de akvatiska bottensamhällena och att fisk t.o.m. kan gynnas av utlagda bryggor.

Huvudalternativet har jämförts med ett nollalternativ. Konsekvenser och nuläge på miljön har redovisats avseende natur-, brackvatten- och kulturmiljö, landskapsbild, friluftsliv, naturresurser, boendemiljö, föroreningar och säkerhet.

Planförhållanden

Det finns ingen detaljplan för området men i en gällande fördjupad översiktsplan från 1990 anges att kustområdet vid Blista fjärd är av högt naturvärde med hänsyn till det limnologiska intresset.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Havs- och Vattenmyndigheten har avstått från att yttra sig.

Haninge kommun har meddelat att den inte har något att anföra i målet.

Länsstyrelsen har yrkat att ansökan ska avslås och har anfört bl.a. följande. Blistafjärden är en del av Stockholms läns värdefullaste naturområden och har stor betydelse för fiskreproduktionen i området och för natur- och fågellivet. Vattenområdet som ingår i fastigheten Årsta 1:2 är en del av Blistafjärden som tillsammans med Lännåkersviken tillhör södra skärgårdens viktigaste lek- och uppväxtområden för bestånden av många fiskar. Större delen av Blistafjärden är i Fiskeriverkets habitatmodell BALANCE utpekad som ett potentiellt gynnsamt uppväxtområde för gädda, abborre och gös. Den inre delen av Blistafjärden är fredningsområde för fisk, vilket innebär totalt fiskeförbud i perioden 1 april – 15

juni. Syftet med förbudet är att ge fisken möjlighet till återrekrytering. Lännåkersviken-Blista fjärd ingår vidare som delområde i en naturkatalog som togs fram 1996 av länsstyrelsen med syfte att uppdatera länets naturvårdsprogram. Delområdet har i denna inventering fått klass 2, vilket motsvarar ett mycket högt naturvärde. För området i övrigt gäller riksintressena kust och skärgård enligt 4 kap. 2 och 4 §§ miljöbalken. Att uppförandet av bryggor och andra konstruktioner i grunda kustmiljöer skulle ha positiva effekter för ekosystemet finns det i dag bristfälliga bevis för. Att utförda undersökningar påvisar en ansamling av fisk under bryggor är sannolikt snarare en effekt av att bryggan utgör det enda kvarvarande skyddet i området när övrig vegetation har avlägsnats och botten gjorts onaturligt homogen. Det går således inte att konstatera att mängden fisk ökar i ett område med uppförande av en brygga.

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för handläggning med 9 600 kr.

Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, har i yttrande till länsstyrelsen anfört bl.a. följande. Uppförandet av bryggor har generellt en begränsad skadlig effekt på fiskrekrytering genom ett direkt bortfall av rekryteringsområden. Den största negativa effekten kommer sannolikt från att bryggor som anlagts inne i skyddade vikar tenderar att öka båttrafiken i områden som är naturligt skyddade från starka vattenrörelser varför båttrafik rör upp sediment vilket leder till grumling och i förlängningen till att bottenvegetation försvinner och betingelserna för fiskrekrytering försämras. Att avlägsna en brygga leder initialt till en störning genom ingreppet, men den långsiktiga effekten är sannolikt positiv för miljön. Området kring Lännåkersviken och Blista fjärd utgör det viktigaste lek- och uppväxtområdet för bestånden av många fiskar i denna del av Stockholms skärgård. Detta gäller arter som abborre, gädda, gös och ett flertal karpfiskar. För gös är beståndet i området relativt gott jämfört med andra delar i Stockholms skärgård, medan bestånden av t.ex. abborre och gädda är svaga. Eftersom tillgången till lämpliga rekryteringsområden inom denna del av skärgården är ovanligt låg till följd av den stora andelen öppna kuststräckor kring Mysingen, är det centralt att dessa miljöer bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Det är myndigheternas

ansvar att se till att man blir mer restriktiv med dispenser från strandskydd och tillstånd för vattenverksamhet. Dagens hantering erbjuder inte kustzonens växter och djur det skydd som avsetts i lagstiftningen. Att man inte vidtar rättsliga åtgärder när man upptäcker olagligt utförda konstruktioner är ett tecken på ett systemfel när det gäller tillståndshantering. Denna bristfälliga hantering riskerar att på sikt allvarligt urgröpa möjligheterna att bevara ett fungerande ekosystem och den mångfald av ekosystemtjänster som de grunda kustmiljöerna erbjuder.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Det är konstaterat vid flera tillfällen och ett faktum att brygganläggningar definitivt har en attraherande effekt på fisk, vilket således inte är negativt. Länsstyrelsens påstående att fisk ansamlas under bryggan på grund av att vassen saknas vittnar inte annat än om en påtaglig kunskapsbrist om den akvatiska miljön. BALANCE-modellen är en datormodell, där mycket grova resultat erhålls t.ex. utbredningskartor som sällan motsvarar verkligheten. Störst mångformighet och fiskyngelfångst finns i de grunda områdena vid Lännåkersviken och inte i aktuellt område. Detta framgår av miljökonsekvensbeskrivningen. Sökanden är i egenskap av vattenrättsinnehavare positiv till att inrätta fiskeförbud på sitt vattenområde. Bryggorna i kombination med fiskeförbudet medverkar snarare till en storleksökning av främst abborre.

Länsstyrelsen har begått ett allvarligt tjänstefel när den utan att överpröva strandskyddsdispensen förelagt sökanden att avlägsna en anläggning värd många miljoner. Länsstyrelsens ersättningskrav är inte skäligt och ska avslås.

SLU:s kompetensnivå i marina frågor är osäker. Att aktuella bryggor skulle innebära någon i sammanhanget betydande ökning av båttrafiken är inte relevant. Det finns flera undersökningar och fall som inte kan påvisa bryggors påverkan på den marina miljön. Ingen skada på botten har uppkommit av bryggorna och i ett fall bevisades att en betydande positiv effekt hade uppkommit då bryggans undersida fungerade som en artificiell hårbotten med en mångformig fastsittande fauna med hundraprocents täckningsgrad. Även botten under bryggan var till

synes helt opåverkad och det föreligger en allvarlig missuppfattning bland såväl forskare som myndighetshandläggare när det gäller bryggors påverkan på miljön. Det är också fastställt att en kortvarig grumling inte har någon betydande negativ inverkan på vare sig flora eller fauna.

Främst SLU men i delar också länsstyrelsen har anfört generella erinringar och synpunkter på effekter på ekosystemet och bottenmiljön som bryggor i allmänhet kan ha, utan att detta applicerats på förhållandena i det specifika område ansökan avser. Sökanden har åberopat utlåtande från, samt partssakkunnigförhör med professor Sture Hansson, professor vid Stockholms universitets institution för ekologi, miljö och botanik, till styrkande av att de sökta bryggorna inte har någon negativ effekt på fiskfaunan i det aktuella området samt för belysning av den påverkan bryggorna må ha på fiskfaunan och ekosystemet på den aktuella platsen.

Badhusbryggan har funnits i cirka 300 år. Vid sökandens övertagande av fastigheten låg det stenkistor kvar på land och i vattnet. När bygglov och strandskyddsdispens söktes för bastubryggan fick sökanden som svar från kommunen att badhusbryggan inte var dispenspliktig eftersom det funnits en brygga på platsen tidigare. Badhusbryggan renoverades i samband med att övriga arbeten utfördes på fastigheten.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn den 24 november 2015. Partssakkunnigförhör har hållits med Sture Hansson.

Miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med övrigt underlag uppfyller kraven enligt 6 kap. miljöbalken och kan därmed utgöra underlag för den prövning som domstolen ska göra. Med hänsyn till att anläggningarna redan är uppförda får en jämförelse med nollalternativet anses tillräcklig. Sökanden har rådighet över berörda vattenområden och vederbörligt samråd har hållits.

Tillåtlighet

Vid prövningen av vattenverksamhetens tillåtlighet ska bl.a. bestämmelser i 2, 3, 4, 7 och 11 kap. miljöbalken beaktas. Domstolen finner att hinder mot bryggorna inte föreligger enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Vidare konstaterar domstolen att inga andra enskilda intressen än sökandens påverkas av bryggorna.

De intresseavvägningar som blir aktuella i målet rör främst fiskreproduktionen i området samt strandskyddet. Domstolen går därför igenom dem i nämnd ordning.

Fisket

Den inre delen av Blistafjärden är fredningsområde för fisk vilket innebär fiskeförbud under perioden 1 april – 15 juni. Lännåkersviken ingår vidare som delområde i en naturkatalog som togs fram 1996 med syfte att uppdatera länets naturvårdsprogram. Aktuellt område är av riksintresse enligt 4 kap. 2 och 4 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen har, med stöd av bl.a. Sveriges lantbruksuniversitet, avstyrkt ansökan och framförallt påtalat Blistafjärdens betydelse för fiskreproduktionen.

Domstolen konstaterar att området har ett mycket högt naturvärde och utgör ett viktigt rekryteringsområde för flera fiskarter. De utredningar som gjorts i målet visar dock att bibehållandet av bryggorna i sig inte kan anses inverka på fiskreproduktionen eller djur- och växtlivet i övrigt på ett sådant sätt som gör att deras livsvillkor förändras. Även om bl.a. bottenundersökningarna borde ha utförts innan bryggorna anlades och inte i efterhand, finns inte skäl att ifrågasätta sökandens uppgift om att han inte förstått att tillstånd krävdes då han inte fått någon information om detta när han ansökte om bygglov och strandskyddsdispens.

Mark- och miljödomstolen finner sammanfattningsvis att effekterna på fiskeintresset inte har sådan betydelse att hinder för vattenverksamheten föreligger. Hinder mot bryggorna föreligger inte enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Strandskydd

Domstolen övergår här efter till att pröva om strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. miljöbalken utgör hinder mot den ansökta verksamheten.

Ansökan avser tillstånd till två bryggor. Med hänsyn till att kommunen gett strandskyddsdispens för bastubryggan behandlas de två bryggorna fortsättningsvis var för sig.

Badhusbryggan

Det är ostridigt att bryggan ligger inom strandskyddat område. Sökanden har anfört att det funnits en brygga på samma plats tidigare och att han därför tolkat att renoveringen inneburit undantag från strandskyddsbestämmelserna. Om dispens måste sökas har han som särskilt skäl anfört att platsen redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att utförda åtgärder saknar betydelse för strandskyddets syften.

Av ansökningshandlingarna framgår att länsstyrelsen vid sitt tillsynsbesök den 8 november 2011 dokumenterat att nya pålar borrats ner men att byggnationen ovanpå bryggpålarna ännu inte utförts.

Den första frågan som domstolen ska bedöma i detta avseende är om bryggan fanns på platsen när strandskyddet infördes och om dispens i så fall inte krävs.

Någon synlig brygga fanns inte på platsen enligt bilder från 2008. Sökandens lämnade uppgifter kan inte heller anses visa att en brygga funnits på platsen. Vid domstolens syn kunde konstateras att bryggans grundläggning, material och utförande i övrigt uppförts efter att strandskyddsbestämmelserna infördes. Detta bestrids inte heller av sökanden. Domstolen bedömer att den tidigare bryggan i form av rester av en stenkista var så förfallen och att den inte varit i funktion under lång tid. Således kan den nya bryggan inte anses vara en ersättningsbrygga. Det tillstånd som nu söks får därför anses avse nyuppförande av en brygga.

Domstolen ska därefter pröva om det finns särskilda skäl att ge strandskyddsdispens eftersom området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar

betydelse för strandskyddet syften. En bedömning ska då göras om bryggan har en avhållande verkan på allmänhetens tillträde till stranden utifrån förhållandena utan brygga.

Vid domstolens syn kunde konstateras att resterna av en stenkista var synliga under vattenytan. Markområdet ovanför bryggan består av träd, buskar och sly och får betraktas som allemansrättsligt tillgängligt. Resterna av stenkistan kan inte i sig anses hindra eller avhålla allmänheten från att beträda det annars allemansrättsligt tillgängliga området. Den nyuppförda bryggan tar dock i anspråk en inte obetydlig yta och ger genom sin storlek och utformning en avhållande effekt på det rörliga friluftslivet inom land- och vattenområdet i bryggans närhet.

Mark- och miljödomstolen finner att badhusbryggan strider mot strandskyddets syften och utgör hinder mot att bifalla sökandens ansökan om tillstånd.

Ansökan om tillstånd till badhusbryggan ska därför avslås.

Bastubryggan

Kommunen har gett strandskyddsdispens för nybyggnad av förråd, sjöbod och brygga. Som ny tomtplats i strandskyddshänseende avgränsades en yta motsvarande byggnadernas utbredning på marken. Av utredningen i målet framgår att det finns vissa skillnader mellan given dispens och utförd brygga. Skillnaderna kan dock inte i sig anses ge upphov till att hemfridszonen utökas annat än obetydligt.

Bastubryggan är därmed förenlig med 7 kap. miljöbalken.

Slutsats tillåtlighet

Domstolen finner, vid en avvägning enligt 11 kap. 6 § miljöbalken, att bastubryggans fördelar överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den. Eftersom bryggorna redan är uppförda föreligger inte hinder mot att ge tillstånd till en av de två ansökta bryggorna. Tillstånd till bastubryggan ska därför ges.

Prövningsavgift

Sökanden har anfört att anläggningskostnaden för vattenverksamheten i form av bryggor uppgått till 1 600 000 kr och att resterande belopp avser bastubyggnad, vatten och avlopp, el, teleledningar och värmekulvert. Han har därför yrkat att prövningsavgiften ska sättas ner.

Enligt 3 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn har grundavgiften preliminärt beräknats till 15 000 kr och avser kostnaderna för utförandet av det ansökta företaget som avser vattenverksamhet. Avgiften ska beräknas utifrån det tillståndssökta projektet i sin helhet. Det finns därmed inte skäl att sätta ned beloppet på sätt som sökanden yrkat.

Oförutsedd skada

Mark- och miljödomstolen bedömer att fem år är en rimlig tid för anmälan av ersättningsanspråk med anledning av oförutsedd skada.

Rättegångskostnader

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 9 600 kr. Sökanden har överlämnat till domstolen att bedöma skäligheten. Mark- och miljödomstolen finner att yrkat belopp är skäligt och ska ersättas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 12 januari 2016. Prövningstillstånd krävs.

Monica Daoson

Ingrid Johansson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Monica Daoson, ordförande, och tekniska rådet Ingrid Johansson samt de särskilda ledamöterna Tommy Odelström och Hans Söderström.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.